

ZAVERENICI

Šan Sa

Prevela s francuskog
Gordana Breberina

■ Laguna ■

Naslov originala

Shan Sa

LES CONSPIRATEURS

ZAVERENICI

Copyright © Éditions Albin Michel et Shan Sa, 2005

Translation Copyright © 2010 za srpsko izdanje, LAGUNA

I

Tačno u tri po podne Portugalka Roza, kućepaziteljka, otvara veliku kapiju za kola od masivnog drveta na Trgu Edmona Rostana 21. Džonatan, koji je u predvorju zgrade, posmatra dvojicu nosača kako istovaruju njegov frižider iz kombija. Roza je očigledno osetljiva na šarm novog stanara.

„U mirnoj ste zgradi“, kaže mu. „Na prvom spratu žive gospodin Marten i njegova žena, oboje advokati. Na drugom stanuje gospođa Tizon, vlasnica zgrade. Pošto ona veći deo vremena provodi na selu, stan ponekad koriste njeni nećaci. Stan ispod vas, na četvrtom spratu, kupio je bračni par Amerikanaca. Oni dolaze u Pariz na svaka dva meseca. Lako ćete pogoditi kad su tu: ona svira klavir, ali nikada uveče...“

Zujanje na drugom kraju predvorja. Džonatan se okreće. Vrata lifta se otvore i pojavi se mlada Azijka duge crne kose rasute preko crnog kaputa. Uopšte ne liči na ženu koja se na fotografijama smeši u romantičnim pozama. Ima leden izraz lica. Crte su joj oštre. Uzan nos odaje mušku

oholost. Na njoj je sve crno, u boji su jedino usta namazana tamnocrvenim ružem.

Iako su vrata lifta i dalje otvorena, ona se ne pomera.

Džonatan shvati da su njegovo preplanulo lice, plava kosa, sto devedeset centimetara i veliki američki frižider razlog zbog koga ga ta žena, koju muškarci proganjaju, brižljivo odmerava. On napravi korak u stranu. Tada se pojavi kućepaziteljka.

„Dobar dan, gospođo.”

„Dobar dan, Rozo.“

Umirena prisustvom poznatog lica, mlada žena izađe iz lifta.

„Ovo je gospodin Džulijan, koji će stanovati na trećem spratu.“

„Drago mi je što ću vam biti komšija.“

Džonatan nabaci svoj najlepší osmeh.

„Želim vam sreću“, odgovori mu ona hladno. „Prijatan dan, Rozo.“

Džonatan sačeka da izađe iz zgrade pa prokomentariše:

„Vrlo ljupka komšinica. Odakle je?“

„Kineskinja je. Njen stan je na petom spratu, manji je od vašeg, ali ima predivan pogled na Pariz. Već pet godina stanuje ovde. Instruktor je borilačkih veština u Luksemburškom parku. Ona je majstor kung-fua, kao Brus Li.“

„Majstor borilačkih veština? Biću pristojan u njenom prisustvu“, našali se Džonatan.

„Gospođa Ajamej nije bilo ko“, objasni mu Roza, koja uzima u zaštitu svoju stanarku. „Ona je poznata ličnost!

Videla sam je nekoliko puta u vestima u osam. Odlično poznaje francusku politiku.“

Ona utiša glas:

„Pre neki dan bila je u Luksemburškom parku sa predsednikom Senata.“

„Obećavam vam da ću joj iskazivati dužno poštovanje.“

„Imate sreće, gospodine, da stanujete preko puta Luksemburškog parka. Ljudi mi često zvone na vrata da pitaju ima li stanova za izdavanje. Znaete, kad se neko useli na ovakvu adresu, više ne odlazi. Gore će vam biti lepo. Ako vam je nešto potrebno, slobodno me pozovite.“

„Hvala, Rozo. Sigurno ću vas uznemiravati. Prijatan dan!“

Džonatanu, koji stoji na prozoru svog stana, Luksemburški park izgleda kao ogromna pozornica. Bagremovi, jasenovi i hrastovi ocrtavaju se na nebu prošaranom plavom i sivom bojom. Blaga svetlost obasjava kipove na glavnoj stazi, osvetljava krov Senata i naglašava igru perspektive, koja veliča prirodnu raskoš i ljudsku genijalnost. Neptun u podnožju Fontane Mediči izliva mlaz vode. Jedna staza vijuga između drveća i Džonatan vidi kako promiču boje i šetači. Jedan zaljubljeni par zaustavlja se da se poljubi. Iza njih, na skici na kojoj se razaznaje profil žandara skrivenog u grmu, nacrtane su zelene klupe i nepomični čitači. Nešto dalje, u dnu slike, nekoliko putića vodi do malog bazena. Paralelne bele crtice nagoveštavaju bleskanje vode, tamne mrlje su galebovi i mali čamci. Još dalje odatle, kupola Opservatorije lebdi u magli uvlačeći pogled u veštački beskraj.

Gde je stvarni svet? Džonatan zna kako je lako stvoriti privid. Ljudi su za tren oka obeležili horizont, posadili drveće, iscrtali ulice. Obrisi policajca na sredini jedne

raskrsnice nagoveštavaju saobraćaj, neprekidno brujanje modernog grada. Dovoljno je nekoliko treperavih svetala na pročelju neke zgrade da se nagoveste život njenih stana, svakodnevnica, proticanje vremena.

U sedam ujutru, stojeći iza zavese, usredsređen poput patologa koji proučava leš, Džonatan s prozora na trećem spratu pretražuje pogledom Luksemburški park. Njegov dvogled šeta između zelenožutih krošnji, plavozelenih travnjaka, listova džogera i glava šetača, a onda se zaustavi.

Na sredini pozornice, ispod starog kestena, otkriva jednu ženu. Pleše sa mačem u ruci. Oružje se presijava. Pokreti su joj spori. Privlači pažnju prisutnih.

Mač polako, sigurno klizi i kaligrafski ispisiuje reči nekog tajanstvenog jezika. Glumica iskorači, ustukne, okrene se, savije kolena, podigne jednu nogu. Pokreti se najednom ubrzaju, stiče se utisak da se oružje umnožilo. Reči koje ispisiuje rasprskavaju se u snop varnica.

Džonatan se seti podataka koje je dobio. Nijednom mu nisu pomenuli da se bavi borilačkim veštinama. Zar oni koji su istraživali njen život nisu proverili šta radi u Luksemburškom parku? Prekasno je da piše izveštaj o tom propustu. Znaju da su u pravu, naročito kad greše. Reći će mu: „Nismo hteli da te zamaramo nepotrebnim detaljima.“

Ona je iz Pekinga. Njena prošlost se svodi na deset odštampanih stranica. Pročitao ih je Džonatan i još neko licina upućenih u tajne tog sveta. Rođena je 23. decembra 1968. u šest ujutru, u bolnici u Hajdjenu, u zapadnom delu Pekinga. Koliko je porođaj bio bolan, koliko su roditelji bili

srećni, koja su se lica utisnula u mrežnjaču njenih očiju kad su se prvi put otvorile? Kakve su razgovore čule njene uši? Kakve je boje bila zora koja joj je poželela dobrodošlicu? Koje zvuke, mirise, treptaje, nadu i razočaranje otkrivamo kad ogolimo život? Ti detalji ostali su nepoznati. Oni liče na mehure od sapunice i svoj prolazni blesak prepuštaju zaboravu, jedinom posmatraču ovog kosmosa koji se neprekidno menja. Za pravljenje izveštaja o nečijem životu važni su jedino datumi, činjenice, pokoja zabeležena ili izmišljena reč. U Kini, gde sunce zalazi kad se u Evropi rađa, 1968. besni Kulturna revolucija. Ajamejini roditelji, univerzitetski profesori, više puta borave u logorima za prevaspitavanje i za to vreme ostavljaju svoju jedinicu kod babe po ocu. Devojčica je sa šest godina krenula u školu *Crveni orijent*, kasnije srušenu da bi na njenom mestu bila podignuta robna kuća. U toj poluzvaničnoj biografiji nema ni retka o telu što pupi i formiranju osećanja, nema ni reči o tome kako se učila disciplini, razmišljanju. Svet obaveštajaca ne vodi računa ni o odeći. Ali Džonatan sluti da je pod revolucionarnim uticajem sovjetskog suseda morala da nosi pionirsku uniformu, belu košulju, plave pantalone i crvenu maramu, i sve to od pamuka, pošto u zemlji suočenoj s glađu nije bilo svile. Osim toga, ne zna ništa o devojčicininim omiljenim sportovima i svakodnevnoj ishrani. Ne ume da rekonstruiše ni njene radosne usklike i jecaje. Ne može da kaže ni da li je čitala tradicionalne priče i da li je u mirnim noćima maštala o drveću koje peva,

maskiranim pticama, mačkama koje vladaju u kraljevstvu izobilja i bezbrižnosti.

On ima pravo samo na taj datum: 9. septembar 1976. Ajamej polazi u drugi razred. Predsednik Mao umire. Kulturna revolucija je završena.

Jedan agent je te godine uspeo da ode u Peking i njegov izveštaj, trideset godina kasnije, baca zanimljivo svetlo na Džonatanovu metu. U njemu piše da je početkom novembra, kad je dunuo oštar vetar iz Sibira, čitav grad zahvatila grozničava aktivnost, kao da su se stanovnici pripremali za opsadu. Lanac od muškaraca i žena prebacivao je iz ruke u ruku kupus koji su delile radne jedinice. Skladištili su ga u podrumima, na krovovima, stepeništima i balkonima. Za samo nekoliko dana grad je bio zatrpan kupusom, jednim povrćem za dugu, oštru zimu. Zahvaljujući toj zabelešci, Džonatan zamišlja devojčicu koja s mukom korača po vetru, sa ogromnim glavicama kupusa u rukama. U njenim očima vidi vedro nebo, zaleđena jezera, nepomične pagode i zemlju pobeletu od severca. Ajamej, velika grudva umotana u kaput i vatirane pantalone, prkosi teškom životu da bi odrasla.

Od 1980. do 1986, gimnazija *Izlazeće sunce*. Dobar je đak. Prolazi šest godina. Ne navodi se nijedan događaj. Zbog budžeta. Oni koji odlučuju ne žele da rasipaju novac, pa se agenti nisu pretrgli. Džonatan zna da je zemlja za tih šest godina doživela neverovatan preobražaj. Prodavnice hrane su napunjene, niču male trgovinske radnje. Moralna cenzura je ublažena. Gimnazijalci, koji su za samo nekoliko

novčića mogli da kupe piratske fotografije zvezda, bojažljivo oponašaju njihove frizure. Džonatan pretpostavlja da je Ajamej bila marljiva, uprkos komešanju naroda koji se budio zahvaljujući ublažavanju režima. Naime, u leto '86. prošla je na nacionalnom konkursu na koji se prijavilo preko sto miliona tinejdžera željnih da se provuku kroz uska vrata fakulteta. Ona je bila „jedna od milion“ primljenih na Pekinški univerzitet, uglednu instituciju, zlatni voz kojim se ide u zlatnu budućnost.

Reforme iz osamdesetih godina zapale su u ćorsokak na Tjenanmenu. U proleće 1989. Ajamej, studentkinja treće godine prava, postaje jedan od vođa studentskog pokreta. Zašto baš ona? Zašto ta devojka posle deset godina vrednog učenja i žestokog nadmetanja odlučuje da ugrozi svoju budućnost? Čemu to buntovništvo kad je ona miljenica sistema? Šta je videla, čula, pročitala? Na koliko je tajnih sastanaka i ilegalnih konferencija učestvovala? Izgleda da ti detalji nikoga ne zanimaju. Ne navodi se nikakvo objašnjenje.

Ali Ajamej je izašla iz senke. Postala je junakinja koja se izdvaja iz mase. Otada je sve više fotografija u njenom dosijeu. Potiču iz stranih novinskih arhiva. Džonatan još jednom čestita agentima zato što su obavili dobar posao ne mučeći se previše.

Ajamej sa megafonom u rukama drži govor masi studenata; Ajamej za pregovaračkim stolom, preko puta istaknutog komunista, uzdignute glave, nedokučivog izraza lica. Nisu se libili da mu uvale fotografiju koja je već obišla

svet: Tjenanmen, hiljade studenata u štrajku glađu cvo-koću od zime na kiši. Voda se sliva niz Spomenik herojima slobode na sredini trga. Jedna devojka, s kišobranom u levoj i cigaretom u desnoj ruci, sedi na plastičnim kesama na stepenicama. Dim se podiže uvis kovitlajući se i pleše ispred njenih usana razvučenih u osmeh, očajan i oduševljen u isti mah. Njene crne oči zure u daljinu, gde se naziru tenkovi i kamioni prepuni vojnika. Ajamej je u dvadeset prvoj godini postala mit.

Džonatana su zasuli podacima o tom periodu. Četvrtog juna noću vojska je krenula u juriš i Ajamej je pobegla sa Tjenanmena. Već petog ujutru ona je u vrhu spiska na vladinoj poternici. Cela Kina je oblepljena njenim fotografijama. Vojska je traži. Zapad veruje da je mrtva. Dve godine kasnije ona skače u Južno kinesko more i pliva do Hongkonga. Francuska je prihvata. Prošle su dve godine i Tjenanmen nije više aktuelan. U prvi plan izbija pitanje Tibeta, koji uživa podršku Holivuda. Pariz srdačno dočekuje izbeglicu. Ajamej uči francuski, magistrira i doktorira sociologiju na Fakultetu političkih nauka. Njen novi život je miran. Retko daje intervju, odbija ponude izdavača. Osniva udruženje za borbu za demokratiju u Kini, predse-dava mu dve godine, a onda ga raspušta usled nedostatka finansijskih sredstava. Ne odriče se političke aktivnosti. Godine 1996. osniva Kružok prijatelja demokratije u Kini, udruženje dobrovoljaca koje organizuje susrete, debate i konferencije.

Kako može da prkosi Kini, koja je traumu zbog Tjenanmena izlečila tako što je istovremeno sahranila studente, san o demokratiji i komunistički ideal? Devedesete, ekonomski bum. Sovjetske zgrade u Pekingu srušene su sa zemljom i nikli su neboderi. Šangaj teži da postane finansijska prestonica Azije. Guangdung privlači more stranih firmi. Njeni prijatelji, nekadašnje vođe studentskog pokreta, postali su informatičari, brokери, profesori i sveštenici u Americi. Svi traže novu religiju. Junake sa Tjenanmena odneli su talasi istorije, a moderna vremena, ravnodušna prema bolu pojedinaca, još se više zahuktavaju.

Dve hiljade peta, Ajamej ima trideset sedam godina. Nema momka, dete, stalni posao. Za zapadnjake njen život nije ni počeo. Za Kineze njeno ime već zvuči kao odjek iz preistorije.

U stanu se razlegne duga zvonjava. Džonatan otvori vrata.

„Dobar dan, gospodine, jeste li vi naručili krevet?“

On se nasmeši.

„Naravno. Uđite.“

Pisma su otpečaćena, računi pregledani. Zapisano je u koliko sati odlazi iz kuće i kad se vraća. Štopericom je izmereno koliko lift putuje od jednog do drugog sprata. Praćeno je kretanje mete u metrou, proučeno njeno ponašanje, analizirano njeno raspoloženje. Razrađeni su planovi A, B i C. Džonatan će se osloniti na teoriju verovatnoće.

Dvadeseti februar, na pločniku u Ulici Mediči, kažu jedno drugom „dobar dan“. Na ravnodušni pogled političke izbeglice odgovara uvežbanim razvlačenjem gornje i donje usne, koje otkriva njegove bele zube.

Dvadeset prvi februar, ispred ulaza u zgradu, pita ga da li se lepo smestio. On nju pita odakle je. Nekoliko sekundi gledaju jedno drugo. Ona pokušava da prozre njegove namere. On nastoji da prodre u njene misli.

Dvadeset treći februar, sedam sati i dvadeset šest minuta, prelaze zajedno Ulicu Mediči i ulaze u Luksemburški park.

Subota, četiri po podne, neprimetno je prati do knjižare *Prokir*. Ona se šeta između polica. On se pojavljuje. Iznenadena, odlaže roman koji je držala u rukama. On krišom

baca pogled: Džon le Kare. Pročitao je sve njegove knjige. Ona kaže da je pročitala samo polovinu. On joj ukratko prepriča drugu polovinu. Glas mu je topao i privlačan. Ona ga pažljivo sluša, ponovo uzme knjigu i krene ka kasi. On nastavi da govori. Ona zaboravlja da plati. Kasirka postaje nestrpljiva. On je smiruje svojim zavodničkim osmehom i plaća račun. Ajamej hoće da mu vrati novac. On odbija. Ona navaljuje. Ljudi se ispred knjižare okreću. On na kraju kaže: „Odvešćete me na piće.“

Napolju sija sunce. Pariz se raskravljuje i Parižani otkopčavaju kapute. Na terasi gradske kafane devojke se šepure pred ženskarošima u potrazi za plenom. Ne poziva je odmah na piće, mada sluti da je slobodna. Trg Sen Silpis, kameni lavovi pljuju mlazeve vode. Golubovi ključaju. Neki pas trči za loptom. Džonatan se zaustavi kod fontane i nasmeši. „Do viđenja, Ajamej“, kaže glasno, iako ona izgleda kao da želi da nastavi razgovor. Pozdrave se klimanjem glavom i svako ode na svoju stranu.

Prvi mart, dolazi kasno s posla i sreće je ispred lifta. Dan je bio izuzetno topao. Noć je blaga. Ajamej je našminkana. Zbog senke, oči joj deluju još iskošenije. Jarkocrveni ruž na usnama obezbeđuje tajanstveni kontrast njenom licu. Ima dugu pletenicu i minduše od belog žada. Požele jedno drugom dobro veče. On je odmeri pogledom i primeti njene lepe cipele zašiljenog vrha. Ona odlazi ka vratima, a on ka liftu. Odjek njihovih potpetica, duet dubokih i visokih tonova, odbija se o zidove. On se osvrne. Ona takođe. Kao da se nasmešila pre nego što je izašla iz

zgrade. Rub njenog kaputa se podiže, purpurna suknja nestaje u mraku.

Drugi mart, naleće na nju ispred prostorije za smeće. Pita je gde je podrum. Ona vadi ključ i otvara vrata skrivena iza Rozinih biljaka. Silaze zavojitim stepenicama. Prvi nivo ispod zemlje: stubovi od tesanog kamena i kućepaziteljkino rublje na konopcu, savršen dekor za *Jadnike*. Drugi nivo: dug hodnik prepun paučine.

„Na kraju hodnika je jedna prostorija bez vrata i svetla. Mislim da je vaša. Hoćete da je vidite?“

„Ne.“

Neko vreme pilji u njega.

„Hajdemo onda nazad.“

Peti mart, u zoru, Džonatan sanja da igra u komadu čija se radnja odvija u podrumu. Na pozornici pritisne prekiđač i upali se žuta sijalica. Ajamej leži na dušek, šćućurena ispod vunenog ćebeta. Zbog omršavelog tela, prljave kose i lica umazanog crnom bojom izgleda još jasnije. Pruža ruke ka njemu.

„Gde si bio? Dugo sam te čekala!“

On uzmakne jedan korak, oseti kako mu se u utrobi stvara vrela lopta, koju potisne ka grudnom košu. Neprijetno udahne. Pošto napuni pluća kiseonikom, drhtavim i čulnim glasom kaže:

„Izbio je rat. Moram na front.“

„Ne napuštaj me!“, zajeca ona.

On glumi nesrećnika obuzetog beznađem, napravi tri koraka, nagne se kao da hoće da je poljubi, ali se uzdrži i uspravi. Oštar glas odudara mu od ucveljenog pogleda:

„Oprosti mi. Moram da pođem. Ja sam vojnik!“

Ona se baci na njega.

„Ne ostavljaj me samu u ovom podrumu!“

On uzmakne i ona mu padne pred noge. On prekrije lice rukama, kao da se uplašio sopstvene grubosti, okrene se i potrči uz zavojite stepenice. Blesak reflektora. Sunce. Zaslepljen, Džonatan više ne zna šta je stvarnost, a šta fikcija. Shvata da Ajamej i on sada žive u paralelnim svetovima i da se nikada više neće videti.

Budi se.

Nad Luksemburškim parkom rominja kiša. Džonatan trči. Statue kraljica i osmeh mermernih pesnika zarivaju mu se u mrežnjaču. Mimoilazi se sa crnomanjastom džogerkom energičnog koraka, fluorescentnom zelenom majicom, parom mišićavih listova, tri haskija privezana za pojas jednog muškarca i raznim oblicima žive energije u pokretu. Svi trče pored ograde parka u smeru suprotnom od smera kazaljke na satu. Svi osim njega.

Ajamejini učenici, u daljini, počinju da se oblače i razilaze. Džonatan pogleda na sat: devet i tri minuta. Ajamej je završila prvi čas. On uspori i primeni plan A.

„Dobro jutro!“

„Dobro jutro! Danas ste trčali kao pomahnitali.“

„Noćas sam imao košmar. Pogađate? Podrum na Trgu Edmona Rostana 21...“

Neki mladi Kinez ga prekine.

Ajamej ih upozna.

„Džonatane, Lin je moj učenik. Line, predstavljam ti svog komšiju Džonatana.“

Kinez je njegove visine. Nosi pripijenu crnu majicu bez rukava i razmeće se velikim bicepsima poput glumca u kung-fu filmovima.

„Drago mi je.“

Džonatan mu pruži ruku. Mladić ga mrko pogleda ne pomerivši se.

„Lin je pre godinu dana došao iz Kine, on je divljak“, umeša se Ajamej. „Reći ću mu nešto na kineskom. Nemate ništa protiv?“

Ona odvede učenika u stranu. Glas joj se naglo promeni. Njen kineski sada zvuči muški i autoritativno.

„Vežbaj francuski. Poslednjih mesec dana nisi nimalo napredovao. To je nedopustivo.“

Izvadi iz torbe neku knjigu i tutne mu je u ruku. Džonatan čuje kako mladić gundā:

„Ko je on?“

Ona ga prekine:

„Ne tiče te se.“

„Šta hoće od tebe?“

„Vežbaj francuski. Vidimo se u utorak.“

Ajamej ponovo priđe Džonatanu, koji je čeka sa pitanjem namenjenim za započinjanje razgovora:

„Odavno se bavite borilačkim veštinama?“

„Kasno sam počela, sa dvadeset dve godine.“

Džonatan računa u glavi. Kad je imala dvadeset dve godine, skrivala se od vojske negde u Kini. Neko ju je obučio kako bi se branila.

„U Francuskoj?“

„Ne, u Kini.“

Ništa ne objašnjava.

„Posle susreta s nekim majstorom?“

„To je duga priča. Ispričaću vam je jednog dana.“

Odličan izgovor kako ništa ne bi otkrila.

Džonatan krene u novi napad. Da bi prodro u njenu intimu, mora da mu se otvori.

„Zašto ste došli u Francusku?“

„Francuzi vole to da me pitaju“, kaže ona. „Zar ne mislite da je Francuska zemlja lepote i kulture i da je normalno što privlači strance? Da živite u Kini, nijedan Kinez ne bi vas pitao zašto ste odabrali tu zemlju.“

Džonatan se divi tom neodređenom odgovoru, koji pokreće raspravu, ali prekida razgovor o poreklu. Ajamej je u pravu što odbija da se razotkrije pred prvim ko naiđe. Njen bol ne može da se razume, u njemu ne može da se saučestvuje. Ponosna žena ne želi da izazove samilost.

„U pravu ste“, laska joj. „Kina je kontinent siguran u svoju budućnost. Francuska je sićušna, smeštena u centru Evrope. Normalno je što su Francuzi donekle iskompleksirani i prepadnuti. Loše sam sročio pitanje. Pitao sam se zašto se jedna Kineskinja odvažila da živi daleko od svoje velike civilizacije. Zašto ste odabrali našu malu zemlju?“

Ona se osmehne.

„Od nas dvoje, vi ste stranac. Kad sam vas prvi put videla, bili ste u košulji podvrnutih rukava, a Parižani su toga dana još nosili kapute. U ovo doba godine Parižani i Parižanke su bleđi, a vi ste preplanuli i kosa vam je posvetlela

od sunca. Na vama nema ni traga od umora zbog javnog prevoza ili iznurenosti zbog duge zime. Izgledate drugačije, kao neko ko je došao odnekud. Prvo vi meni recite ko ste, odakle dolazite i zašto ste izabrali Francusku?“

Džonatan prsne u smeh. Do sada nije dala nijedan odgovor koji bi išao u željenom smeru. Zabavlja ga njena narav. Ne sreće se svaki dan buntovnica sa Tjenanmena.

„Trebalo li da shvatim vaša pitanja kao kompliment?“

Stanu na semaforu u Ulici Mediči. Ona podigne bradu ka njemu i provokativno ga pogleda.

„Nemojte ih shvatiti kao uvredu. Strankinja sam. Prepoznajem strance.“

Pali se zeleno svetlo za pešake.

Čutke prelaze ulicu. Ispričati svoj život znači oslabiti svoj položaj. To je urođena sklonost. Dovoljno je da se nekome postavi pravo pitanje pa da se poveri prvom na koga naleti. Džonatan često vežba tako što navodi neznanca da mu pričaju o sebi. Taj trik mu svaki put uspe i on je zadovoljan zato što se oseća superiorno. Ajamej ne pripada toj kategoriji. Iako nema vidljivih tragova, njena trauma je sigurno duboka. Džonatan mora da se pomiri s tim da joj neće prebrzo izmamiti priču koju već zna. Pošto ona odbija da govori o sebi, on će pričati o sebi.

„Pogodili ste. Svaka čast“, kaže.

Zlatno pravilo prilikom vođenja razgovora: sagovornik uvek treba da ima utisak kako je pametniji od vas. Uočava neodređeni smešak u uglovima Kineskinjinih usana.

„Možda poznajete mesto odakle dolazim: Hongkong. Živeo sam tamo deset godina. Mislio sam da sam raskrstio s Kinom kad sam se vratio u Pariz, a otkrio sam da mi je komšinica Kineskinja. Zanimljivo, zar ne? Bili ste u Hongkongu?“

Džonatan se nada da će krenuti da priča o ostrvu do koga je stigla plivajući u avgustu 1991, ali ona se ogлуšuje o njegov poziv.

„Čime se bavite?“, upita ga.

On negoduje.

„Osećam se kao na saslušanju.“

„Bez detektora laži i mučenja. Ne sekirajte se, možete da lažete.“

„Imate negativno mišljenje o muškarcima. Zašto?“

Ona se nasmeši i kaže:

„Život je san i laž.“

„U tom slučaju, ako lažem, govorim istinu“, odgovori on.

Džonatan otvori vrata zgrade. Odjek njegovog glasa odzvanja u predvorju:

„Radim kao inženjer u *Hevensu*, u Aveniji Velike armije 240. To je firma specijalizovana za 3D softvere. Mi smo broj jedan u Francuskoj i treća firma te vrste u Evropi. Možete da proverite tako što ćete pozvati broj 0801 802 03. Možete takođe da odete na sajt www.heavens.fr. Tamo ćete pronaći moju fotografiju i datum rođenja.“

Džonatan krene u protivnapad ne sačekavši njen komentar:

„A vi? Čime se vi bavite?“

„Ja nemam pravo pravcato zanimanje“, kaže ona nehajno. „Preživljavam tako što držim časove kineskog jezika za decu i kurseve borilačkih veština za odrasle.“

„Nemate pravo pravcato zanimanje? Ne verujem vam, izgledate kao neko ko se bavi nekim ozbiljnim poslom.“

Džonatan nastavi neusiljenim tonom:

„Možda ste kineska špijunka?“

Ona se ukruti i odvrati:

„Svi stranci izazivaju sumnju. Zašto bi neko zame-nio siguran život neizvesnošću? Čega pokušavaju da se domognu u Francuskoj? Jesam li dobro protumačila vaše misli?“

Džonatanu je drago što je ozlojeđena.

„Veoma ste šarmantni“, kaže.

Ona hladno odgovori:

„Hvala na komplimentu.“

Vrata lifta se polako otvore, pa zatvore. Ledena svežina Luksemburškog parka, koja im se uvukla u odeću, ispuni skućeni prostor. Da se ne bi priljubila uz Džonatana, Ajamej se pribila uz ogledalo i ne podiže pogled. On odjednom oseti njen prijatni miris. Sa svojih metar i devedeset ponovo otkriva te crte koje su mu u prvi mah delovale oštro. Ne smeta mu više njen uski nos. Štaviše, on daje dušu gustim obrvama, punim usnama i očima neponovljive čulnosti, uokvirenim crnim trepavicama, između kojih je ta gorda izbočina.

Džonatan pogleda svoj odraz u ogledalu. Kratka kovrdžava kosa, jednodnevna brada, plave, sanjalačke oči. On

se nasmeši. Ko može da odoli tom nevinom, srdačnom i pobjedničkom osmehu?

„Postaviću vam jednu zagonetku da bih video jeste li inteligentni“, kaže joj pošto je izračunao koliko im još vremena treba da stignu do njegovog sprata.

Ona podigne glavu. On na neonskom svetlu tumači brazde i sićušne pukotine na njenim usnama kao na karti sveta. Lift se zatrese i zaustavi. Na tabli se upali broj tri i mehanička vrata se otvore. Džonatan ih zadrži rukom. Onda postavi zagonetku netremice gledajući žrtvu u oči:

„Američki bračni par je usvojio dete iz sirotišta u jednom pariskom predgrađu i odveo ga u Kaliforniju. Šta će ono, po vašem mišljenju, postati kad odraste?“

„Francuz u Americi i Amerikanac u Parizu“, odgovori ona ne trepnuvši.

„Bravo! Upravo ste osvojili kontinentalni doručak.“

Ona kao da okleva.

„Prihvatite. Umirete od želje da me raskrinkate.“

Ključ se okrene u bravi.

Vrata pred njim se otvore.

Vrata iza nje se zatvore.

Ajamej ode pravo do prozora.

„Prvi put ga vidim s ove visine, u nivou krošnji.“

Ona zažmuri.

„Ovde se odmah zaroni u lišće i beskraj. Vaš Luksemburški park je stvarno divan, prava šuma!“

„Hvala“, odgovori Džonatan, ne skrivajući ponos.

Ona opet otvori oči i zadivljeno osmotri vrt.

„Eno fontane Mediči... Vidite li onaj kesten? Tamo svakog jutra držim časove.“

„Znam. Kupio sam dvogled da bih posmatrao ptice. A otkrio sam vas. Izvolite, probajte.“

„Nadam se da vas nisam razočarala.“

„Fascinirali ste me! Čim podignete mač, preobrazite se u zmiju, pantera ili orla. Ukratko, u neku gipku, laku, opasnu životinju.“

„Umete da laskate“, kaže mu ona dok posmatra predeo kroz dvogled.

„Lažov, laskavac... Zar su muškarci toliko loši?“

Vrati mu dvogled pa zuri u njega smeškajući se.